

CENA PRENUMERATY

miejscowej:	
rocznie	K 2—
półrocznie	1—
zamiejscowej	
rocznie	K 2 40
półrocznie	1 20

Numer pojedynczy 20 hal.

Listów niefrankowanych nie przyjmuje się — Rękopisów nie zwraca się. — Reklamacye nieopieczowane wolne są od opłaty pocztowej.

OGNISKO

ORGAN ZWIĄZKU STOWARZYSZEŃ DRUKARZY I ODLEWACZY
CZCIONEK ORAZ POKREWNYCH ZAWODÓW AUSTRYI

WYCHODZI 1 i 15 KAŻDEGO MIESIĄCA.

PRZEZ WALKĘ DO ZWYCIEŚTWA!

REDAKCJA I ADMINISTRACJA

Kraków, Rynek 12, III p.

Wszelkie korespondencje i pisma odnoszące się czy do Redakcji, czy Administracji adresować należy:

Kraków, Rynek 1. 12, III piętro.

INSERATY FACHOWE przyjmują się tylko za poprzednim opłaceniem po 30 hal. za jeden wiersz petytowy. Dla członków wzajemnych stowarzyszeń oblicza się inseraty do 8-miu wierszy 1 koronę.

Uгода dodatkowa dla Galicyi Zachodniej

zatwierdzona przez oba Związki Centralnej Organizacji w Wiedniu.

Umowa wiedeńska z d. 13 maja 1918 r. zostaje uznana i przyjęta przez obie strony w całej osnowie. W myśl ustępu 4. powyższej umowy ustanawia się dodatki drożyzniane miesięczne dla Galicyi Zachodniej w następującej wysokości:

Miesiące: Maj, Czerwiec, Lipiec 1918.

Klasa	K o r o n y:			Kraków
	I.	II.	III.	
Stopień A.	97—	102—	107—	125—
B.	104—	109—	114—	136 50
C.	109—	114—	123—	160—

Miesiące: Sierpień do końca Grudnia 1918.

Klasa	K o r o n y:			Kraków
	I.	II.	III.	
Stopień A.	103—	110—	117—	140—
B.	116—	123—	130—	159—
C.	123—	130—	141—	190—

Kraków, d. 1. Czerwiec 1918.

Za Związek Właścicieli Drukarń Galicyi Zachodniej

Wacław Anczyk,
przewodniczący.

Za Stowarzyszenie towarzyszy dla Galicyi Zachodniej

Leon Misiołek,
przewodniczący.

Urlopy.

Tak mało na świecie dobroci,
A tyle jej światu potrzeba!
Nią życie jak słońcem się złości,
Nią ziemia się zbliża do nieba.
L. Rydel.

Dość wczesnie tego roku słońce wydarło się z zimowych oków, by rozgrzać tak bardzo znękaną ludzkość, by natchnąć ją odrobiną otuchy, że przeminał czas troski o opał i dygotania po pracowniach słabo ogrzanych. Wiosna już w całym swym rozkwicie roztańcza jaśniejące swą młodością zielono-lśniące blaski. Na polach i łąkach, po ogrodach i plantacjach trawy i kwiaty czarują wzrok. Minął maj: Miesiąc miłości i marzeń o wypoczynku letnim. Lecz dla kogo jest on uroczy, czy dla nas, tych białych murzynów, „wolnych najmitów“ o suchotnicznych, kościowych, trupiobludych twarzach, o zapadłych piersiach i błędnych wzroku, o drżących z wycieńczenia rękach.

Nadchodzi lato i już słyszy się, że szczęśliwsi, ci, co mogą sobie na to pozwolić, troszczą się, gdzie tego lata wyjadą, bo teraz ciężki wybór, bo i dla nich teraz ciężko, choć z lekkim sercem zamiast tysiąca wydadzą na wypoczynek letni kilka tysięcy.

Lecz niech nikt nie myśli, że zazdrość przemennie przemawia; niech sobie każdy używa, jeśli może, mnie chodzi o co innego. Chcę rozpatrzyć sprawę, która w zasadzie poruszaną być nie powinna, bo powinna należeć do tych, które się same przez się rozumiały. Sprawą tą są urlopy!

Cała gromada ludzi bogatych, niezależnych, dalej różnych profesorów, nauczycieli, urzędników i różnych innych pracowników, ba nawet możnych, ludzi stanowczo mniej fizycznie i moralnie wyczerpanych korzysta z urlopów, choć często niezbyt długich, lecz zawsze dostatecznych, by choć trochę po zmudnej pracy odpocząć i odświeżyć płuca czystym, ożywczym powietrzem. Dla nich tocząca się wojna w tym kierunku niewielkie sprowadziła zmiany. Tylko my, drukarze, „z powodu obecnych stosunków“ — jak brzmiał okólnik wstrzymujący już przez

dwa lata urlopy — mamy ich być pozbawieni. Dlaczego?

Chcąc na to odpowiedzieć, musimy wrócić do przytoczonych powyżej słów okólnika pryncypalskiego. W r. 1914 prawie wszyscy pracujący wykorzystali swoje urlopy, resztę powołano w szeregi na innego rodzaju wyuczasy. W r. 1915 wskutek zamieszania panującego jeszcze w społeczeństwie i pewnego, bo nie można powiedzieć całkowitego braku roboty, urlopy jakoś przepały i o to nikt się nie upominał, bo każdy widział, że wszystko się rwało, że wielu pryncypałów po rocznym prawie zastoju — sam ich biorę w obronę — nie mogło tej pozostałej reszcie bez widocznej dla siebie szkody użyć urlopów. Lecz w r. 1916 stan rzeczy całkiem się zmienił. Po drukarniach panował nawał pracy, brak pracujących, zaczęły się stałe robić po godzinach, a pracodawcy zaczęli robić świetne interesy i wtedy — pojawia się osławiony okólnik, w którym polecono zarządom drukarni wstrzymać przyznawanie urlopów. I w r. 1917 okólnik zostaje powtórzony. Taki jest stan rzeczy, lecz jaki tego stanu skutek?

Otóż gdy z początku wojna, poza brakiem pracy z powodu powstałej dezorganizacji społeczeństwa, nam drukarzom nie dawała się tak dotkliwie we znaki, bo każdy nie był tak wyczerpany, kupiłatwo jeszcze i stosunkowo taniej można było, to w jak ujemnym kierunku „obecne warunki“ się zmieniły. Żywność coraz droższa, praca nadmierna pogodzinowa, aby podążyć wydatkom, brak jakiegokolwiek wypoczynku coraz więcej podkopują nasze organizmy, tak że teraz wyczerpanie nasze jest ogólne, czego chyba najlepszym dowodem ta niezwykła śmiertelność, która przy $\frac{1}{3}$ części obecnie pracujących w porównaniu z czasem pokojowym, przewyższa liczbę wypadków śmierci z przed wojny. To najlepszy dowód, to argument nad argumenty, jak potrzebne, jak konieczne są dla nas drukarzy urlopy!

To, co teraz się dzieje po drukarniach, robi bardzo przykre wrażenie. Stan ten przypomina całkiem słynny obraz Böcklina „Taniec śmierci“, gdzie tańczą w koło kościotrupy, z tą tylko różnicą, że gdy tam, na obrazie, tańczą ciągle wkoło, to przy kasztach co parę tygodni odpada jakiś. Bo i jak może inaczej się dziać, gdy wszystkie najpotrzebniejsze artykuły podniosły się w cenie o tysiące procentów, gdy są tacy, którzy całe dwa lata, zimą i latem muszą robić po godzinach i którzy bez przesady mogą się zapytać, czy było tego roku jakie lato, jak się jeden z tych „białych murzynów“ rzeczywiście zapytał, i gdzie tyle różnych braków.

Po tem suchem przedstawieniu rzeczy powinno może wystarczyć zwrócić się do naszych pracodawców, aby ten niekorzystny okólnik z poprzednich lat zmienili teraz na korzyść pracujących, aby już nie dla nich, lecz dla ojczyzny, dla społeczeństwa, a gdzieś dopiero na końcu dla swego interesu zmienili swoje przeszłoroczne zdanie i aby zechcieli przyznać w wszystkim bez ograniczeń „z powodu panujących obecnie stosunków“ wstrzymane urlopy, byśmy mogli choć jeden lub dwa tygodnie odpocząć, przyjść cośkolwiek do równowagi, przerwać to wyczerpanie, aby pracodawcom nie zabrakło do tańca śmiertelnego kandydatów.

W całej prawie Austrii w r. 1917 przyznawano urlopy, jak widzieliśmy z notatek

umieszczanych w „Vorwärtsie“, tylko nasi pracodawcy, z małym wyjątkiem, zostali posłuszni nie uczuciu, lecz okólnikowi. Co tamtymi pracodawcami kierowało, a co naszymi, ciekawość było się dowiedzieć. Że i nasi pracodawcy mają jednak serca, na to są liczne dowody, bo gdy np. nam, pracownikom od kaszt i maszyn, odmówiono urlopów, to jednak z dobrego serca dostali je pracownicy kancelaryjni, widocznie bardziej tego potrzebujący!

Za mało jednak przypomnieć się o urlopy, należy omówić także finansową ich stronę. Wedle normy przedwojennej stali otrzymywali za czas urlopu swoje pensje, sztućkowi tylko minimum. Jeżeli więc pracodawcy urlopy przywrócą, to wprost niemożliwym jest te normy obecnie utrzymać. Pomijając sprawę przyznania i za czas urlopu dodatku drożyznianego, należałoby sztućkowym zamiast minimum przyznać przeciętny z ostatnich n. p. czterech tygodni zarobek. Właściwie gdyby pracodawcy sercem się kierowali, ułożyliby obecnie inne „wojenne“ normy, idąc za przykładem wielu pracodawców austriackich i większości szwajcarskich, którzy swemu personalowi na czas urlopu przyznają znacznie wyższe pensje, by tenże odpoczywając, mógł także lepiej się odżywić.

Podając pod rozwagę naszych pracodawców sprawę przywrócenia urlopów, mamy nadzieję, że rozpatrzą ją z całą życzliwością i zrozumieniem swoich i personalu żywo-tnych interesów, wydatek zaś na ten cel poniesiony z pewnością im się wyrówna odświeżonymi siłami i ochotą do życia i pracy odzyskaną.

Jak niegdyś w starożytnym Rzymie wołano: *panem et circenses*, tak my dzisiaj bardziej spragnieni i potrzebujący wołamy: *panem et recreationem*.

Czyż nie dla wszystkich słońce jednakowo ożywczo zsyła swe promienie i czy nie wszyscy mają jednakowe prawo do życia i — odpoczynku choć raz na cztery lata?

Ale na koniec jeszcze skromna uwaga: *Bis dat quis cito dat!* *Tenis.*

Robotniczy sejm.

Przez trzy dni 18, 19 i 20 maja obradował w Krakowie XIV kongres Polskiej Partii Socjalno-Demokratycznej Galicyi i Śląska. Przez 5 lat nie było Zjazdu partii i to przez lata brzemienne w niebywale wydarzenia w świecie i niecodzienne zmiany w życiu i hasłach robotniczych. To też nagromadziło się do omawiania wiele spraw pierwszorzędnej znaczenia, które w tak niezmiernie krótkim czasie, bo tylko w trzech dniach, musiały być przedyskutowane i postanowione. Nie będzie też więc dziwnym, że wiele z nich zostało niedostatecznie omówionych, a poza omówionymi, wiele jeszcze kwestji nie zostało wziętych pod rozważania; niestety dla omówienia szczegółowego potrzebaby było przynajmniej tygodnia czasu. — Najważniejszymi punktami porządku dziennego były: 1) Sprawozdanie Komitetu wykonawczego i klubu posłów P. P. S. D. i 2) „Położenie polityczne“. Nad punktami tymi odbyła się długa i ożywiona dyskusja, w której głos zabierali w przeważnej części towarzysze niezadowoleni z dotychczasowego kierunku partii. To też po omówieniu taktyki Komitetu wykonawczego i klubu posłów, opozycja uzyskała dla swojej rezolucji, która brzmi: „Kongres nie przyjmuje do wiadomości wstąpienia posłów socjalistycznych do Koła polskiego“, w tajnym głosowaniu, 40 głosów na 144 głosujących.

O ile pod względem politycznym dwa poprzednie punkty ujawniły różnice zdań, o tyle przy punkcie 4-tym „Organizacja zawodowa“ kongres stanął murem przy formie organizacji centralnej. Wywody posła Iow. Moraczewskiego, który był oponentem tworzenia krajowych organizacji zawo-

